

СЕКЦІЯ 26.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

КОЛКУТІНА ВІКТОРІЯ ВІКТОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри журналістики, кандидат філологічних наук, доцент

КОМУНІКАТИВНЕ СПРЯМУВАННЯ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ: ГЕРМЕНЕВТИЧНО-НАЦІОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ

Націологічна герменевтика, що охоплює іманентний герменевтичний потенціал художньої літератури і спрямована на розтлумачення суто національної української культурної дійсності, методологією роз'яснення кардинально різниться від значної частини дослідницької продукції. Нові з'явлені смисли, візіонерські відкриття, відміни від усталених сенси, винайдені складні художньо-герменевтичні моделі й коди, безумовно, пов'язані з глибинними онтологічними витоками, а новаторське осмислення сутнісних ознак української літератури – результат роботи вдумливого, творчо мислячого інтерпретатора. Фактично, герменевтика – це і мистецтво інтерпретації з наголосом на творчому підході до роз'яснення художніх текстів. І очевидно, що таку роботу неможливо здійснити людині байдужій чи нецікавій, без творчої жаги творіння, спрощеній і неглибокій. Саме такою, на наш погляд, постає автор, літературний критик та читач.

Комунікативну сутність публіцистичного дискурсу з націософського аспекту представимо на матеріалі есеїстики Дмитра Донцова та узагальнимо наступним чином:

1. Предмет донцовського шевченкознавчого дослідження герменевтично можна окреслити як цілісний комплекс, котрий конститує основоструктуру національного сенсу буття. Виділяємо дванадцять (відповідно до авторського поділу у статті) модусів, котрі, хоч і не чітко визначені в тексті, проте ясно репрезентують недвозначну національну сутність: лихо, віра, воля, покаяння, іронія, слава, мрія, земля, сонце, доля, хата, море. Вони осмислені есеїстом як автентично окремі (про що свідчить навіть композиційна будова статті), екзистенційні “маркери”, що викристалізують, витворюють, дозволяють виділити стрижневий тип літературної присутності – героя-персонажа, Шевченківську людину, козака, світогляд якого закорінений в українське історичне буття, спроектований та націлений на відродження дійсності, національного

тут-буття. Це сутнісно національна людина, котра усвідомлює специфіку українського автентичного історичного шляху виключно як козацької боротьби, бо свідомий того, що лише завзята, нескінчена, безкомпромісна боротьба поверне власну долю українцям: “Хто любив землю через кров і предків, того амбіцією було не випускати спадщини предків з рук. Хто любив її з утилітарних причин (“аби добра була для городу”), – той сю спадщину легко випускав: за обіцянки, за миску сочевиці. Як підсоветські літературні плебеї, що уступали право первородства “щирому, мудрому Ленінові”, за те, що – “чабанам дав землі й баранців” взаміну за уступлення йому влади над собою (І. Кулик, Карчай, Гарт, 1028, 1). Як Ісав право первородства Якову. Не дурно Біблія оповідає, що Ісав був “орачем”, а Яків – “мешкав в шатрах” [1, с. 98].

2. Козак – полісемантична, багатовимірна екзистенція, адже у проєкції до майбутнього символізує долю української нації; виступає шляхом оновлення, рішучих змін; уособлює питомі риси національного буття; дотичний до усіх, вищевказаних модусів, закодованих у висловленнях “веде, куди знає”, не “ратайська”, а “войовницька” душа, “панування у своїй країні” та виступає репрезентантом героїчної, войовничої, шляхетної, володарської філософії й естетики. Він – виразник значно глибшого буттєво-національного налаштування: це тип проповідника, високого взірця духовного керманича, ідеал національного охоронця, екзистенція безсмертного минулого й водночас долетворчого відновлення майбутнього. Як бачимо, козак виражає суттєво більше, ніж славний герой, аніж ностальгічний спогад про давні войовничі часи, ніж фольклорний образ-персонаж. Це представник надіндивідуального, колективного типу національного тут-буття, котрий консолідує, формує українців як націю, як духовну спільноту, тому представляє і виражає Ми-буття.

3. Д. Донцов дотримувався українського національного імперативу, розбудовуючи і вводячи у літературознавчу методологію інтерпретаційну концептуальну ідеалістично-героїчну формулу – “естетику Шевченка”, заангажовану, котра складається з двох формочинних компонентів – “козацької естетики” та “естетики героїчного”. Це новаторський, автентичний, оригінальний, власне вироблений й апробований самим мислителем конструктивний вияв націоналістичної естетики, котрий яскраво і неупереджено доводить створений публіцистом інтерпретаційний механізм оцінки і розуміння художньої спадщини і світоглядну митця у герменевтичному дусі та обмовлює взаємозалежність естетики від методології. С. Квіт зазначав: “поняття методології тісно пов’язане з поняттям естетики. Наприклад, естетика Готики, бароко чи натуралізму вже передбачає певний спосіб розгляду художнього твору. Так само можна розглядати ту чи іншу авторську естетику, пов’язану з індивідуальним стилем” [2, с. 8].

Отже, публіцистичний дискурс Д. Донцова в онтологічно-екзистенціальному плані глибоко закорінений в буття нації, заснований на націоналізмові як формі культури, має виразний націотворчий характер, спрямований на утвердження національної ідентичності на

основі національної ідеї, в умовах колонізаторського тиску знаходить своє інтерпретаційне вираження у тлумаченні художніх текстів як духовно-світоглядного накопичення системи цінностей того чи іншого письменника. Це світоглядна течія, що оцінює художню спадщину митця як зразок націоналістичної продукції.

Список використаної літератури:

1. Квіт С. Основи герменевтики: навч. посіб. Київ: КМ Академія, 2003. 192 с.
2. Донцов Д. Козак з мільона свинопасів. *Вісник*. 1935. Річник 3. Т. 2. Книжка 5. С. 97-106.

Ключові слова: публіцистика, дискурс, герменевтика, комунікація.

Ключевые слова: публицистика, дискурс, герменевтика, коммуникация.

Key words: journalism, discourse, hermeneutics, communication.

БАРАБАНОВА НАТАЛИЯ РОСТИСЛАВОВНА

Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
доцент кафедры журналистики, кандидат педагогических наук, доцент

ГРУШЕВСКАЯ ЮЛИЯ АНДРЕЕВНА

Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
доцент кафедры журналистики, кандидат филологических наук, доцент

ТЕХНОЛОГИИ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНО-ДЕЛОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СОВРЕМЕННЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Современная система высшего образования учитывает необходимость формирования у выпускников вузов, помимо профессиональной компетенции, таких качеств, как умение работать с информацией, инициативность, инновационность, мобильность, гибкость, лидерские качества и т.д. Вместе с тем, далеко не все вузы, особенно технического профиля, реализуют в образовательных программах содержание социально-коммуникативных, социально-деловых характеристик, необходимых будущим специалистам [1; 2].

Следует отметить, что в настоящее время в организациях, принимающих новых сотрудников, результаты полученного образования рассматриваются, как правило, в параметрах определенной временной профессиональной программы специалиста. Она отражает не только основные профессиональные функции и компетенции, необходимые для будущей трудовой деятельности, но и показатели социальной активности личности, деловых умений и навыков.